

ENERGIA ADVOKATAS ELEANORAS ŠARPSTONES [ELEANOR SHARPSTON]

SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 22. jūnijā (1)

Lieta C-228/05

Stradasfalti Srl

pret

Agenzia delle Entrate Ufficio di Trento

1. Ar šo līgumu sniegt prejudiciālu nolikumu *Commissione Tributaria di Primo Grado* (Pirmās instances tiesas nodokļu palāta), Trento [*Trento*], Itālija, pārcērtā vārsta noskaidrot, vai valsts tiesību normas, kas paredz pievienotās vērtības [nodokļa] (turpmāk tekstā – “PVN”) priekšnodokļa atskaitījumu par mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kas neietilpst nodokļu maksātāja uzņēmējdarbībā, vai par šādu transportlīdzekļu degvielu, var pamatot ar Sestās PVN direktīvas (2) 17. panta 7. punktu – kas atļauj ciklisku saimniecisku iemeslu dēļ pilnībā vai daļēji izslēgt dažas preces no atskaitīšanas sistēmas, par to apspriežoties ar PVN komiteju, – ja šīs normas ir bijušas spēkā 25 gadus un PVN komiteja ir tikai pieņēmusi zināšanai to, ka šādas normas ir pieņemtas.

Attiecīgās Sestās direktīvas normas

2. Atbilstoši Sestās direktīvas 17. panta 2. punktam PVN priekšnodoklis par nodokļu maksātāja veiktajām piegādēm pārcērtā vārsta ir atskaitīams no maksājamo nodokļu tiktāl, ciktāl šīs piegādes tiek izmantotas, lai veiktu ar nodokli apliekamas piegādes.

3. Tomēr 17. panta 6. punkts paredz:

“Ne ilgāk kā četrus gadus no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas Padome pārcē Komisijas priekšlikuma vienprātīgi lemj, uz kuriem izdevumiem neattiecas pievienotās vērtības nodokļa atskaitīšana. Pievienotās vērtības nodoklis nekādā gadījumā nav atskaitīams par izdevumiem, kas nav stingri saistīti ar uzņēmējdarbību, piemēram, luksusa, izpriecu un izklaides izdevumiem.

Līdz ar to, kad iepriekšminētās normas stājas spēkā, dalībvalstis var saglabāt visus izņēmumus, kas paredzēti šo valstu likumos laikā, kad šī direktīva stājas spēkā.”

4. Šādas normas vēl nav pieņemtas. Itālijā Sestā direktīva stājas spēkā 1979. gada 1. janvārī (3).

5. Sestās direktīvas 17. panta 7. punkts paredz:

“Ievērojot 29. pantā paredzēto konsultāciju kārtību, katrā dalībvalstī var ciklisku saimniecisku iemeslu dēļ pilnīgi vai daļēji izslēgt no atskaitēšanas sistēmas dažus ražošanas līdzekļus vai citas preces. [..]”

6. 27. pants ir ietverts cits, pastāvīgs atkāpjais veids. Pašlaik (4) šis noteikums ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest pašus pasākumus, lai atkāptos no šīs direktīvas noteikumiem nolūkā vienkāršot procedūru, kādā iekas nodokli, vai novērst noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai apiešanu. [..]”

2. Dalībvalstis, kas vēlas ieviest 1. punktā minētos pasākumus, par tiem informē Komisiju un sniedz Komisijai visu attiecīgo informāciju.

3. Komisija viena mēneša laikā par ierosinātajiem pasākumiem informē pārrīdītājus dalībvalstīs.

4. Padomes lēmumu uzskata par apstiprinātu, ja divu mēnešu laikā no dienas, kad pārrīdītājs dalībvalstī ir informēts, ka tas noteikts iepriekšējā punktā, ne Komisija, ne kāda no dalībvalstīm nav pieprasījusi, lai šo jautājumu izskata Padome.

[..]”

7. 29. pants, uz kuru ir norāde 17. panta 7. punktā, paredz:

“1. Ar šo ir izveidota Padomdevēja komiteja pievienotās vērtības nodokļa jautājumos, šeit turpmāk “Komiteja”.

2. Komiteja sastāv no dalībvalstu un Komisijas pārstāvjiem. Komitejas priekšsēdētājs ir Komisijas pārstāvis. Sekretārs [sekretariāts] pakalpojumus Komitejai nodrošina Komisija.

3. Komiteja apstiprina savu reglamentu.

4. Papildus šajā direktīvā paredzētajiem punktiem, uz kuriem attiecas apspriežu kārtība, Komiteja izskata jautājumus, ko ierosina tās priekšsēdētājs pēc savas ierosmes vai pēc kādas dalībvalsts pārstāvja lūguma, kas attiecas uz Kopienas noteikumu par pievienotās vērtības nodokli piemērošanu.”

Spriedums lietā *Metropol*

8. Lietā *Metropol* un *Stadler* (5) Tiesa aplūkoja 17. panta 6. punkta un it īpaši 17. panta 7. punkta noteikumus sakarā ar Austrijas *Verwaltungsgerichtshof* (Federālā Administratīvā tiesa) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saistībā ar valsts noteikumu, kas bija ieviests pēc tam, kad Austrijā stājās spēkā Sestās direktīva. Šajā valsts noteikumā bija iekļauta daudz šaurāka atsevišķās mikroautobusu kategorijas definīcija nekā tā, kas bija noteikta iepriekšējā administratīvajā praksē, un tādējādi tiesības atskaitēt PVN priekšnodokli netika attiecinātas uz atsevišķiem transportlīdzekļiem, attiecībā uz kuriem šādas atskaitēšanas tiesības iepriekš pastāvēja.

9. Konstatējusi, ka definīcijas maiņu nevar pamatot ar Sestās direktīvas 17. panta 6. punktu, jo, salīdzinot ar stāvokli pirms tam, kad Austrijā stājās spēkā Sestās direktīva, bija būtiski grozīti

saistošie noteikumi, Tiesa p?rbaud?ja, vai 17. panta 7. punkts ?auj dal?bvalstij izsl?gt preces no PVN atskait?šanas sist?mas, a) iepriekš neapspriežoties ar PVN komiteju un b) bez termi?a ierobežojumiem, lai nostiprin?tu savu budžetu.

10. Pirmk?rt, Tiesa nor?d?ja, ka atskait?šanas ties?bas ir PVN sist?mas neat?emama sast?vda?a, kas nodrošina nodok?u neitralit?ti. T?d?? t?s princip? nevar ierobežot. Atk?pes ir at?autas tikai tajos gad?jumos, kas ir skaidri noteikti Sestaj? direkt?v? un kas ir interpret?jami šauri. 17. panta 7. punkts ir viens no š?diem gad?jumiem; taj? ir noteikts, ka dal?bvalst?m ir ties?bas izsl?gt [atseviš?as] preces no atskait?šanas sist?mas, iev?rojot 29. pant? paredz?to konsult?ciju k?rt?bu.

11. Š?da apspriešan?s ?auj Komisijai un p?r?j?m dal?bvalst?m kontrol?t, k? dal?bvalsts izmanto iesp?ju atk?pties no visp?r?j?s PVN atkait?šanas sist?mas, it ?paši p?rbaudot, vai attiec?gais valsts pas?kums atbilst nosac?jumam, ka tam j?b?t pie?emtam ciklisku saimniecisku iemeslu d??.

12. T?d?j?di 17. panta 7. punkts paredz procesu?lu pien?kumu, kas dal?bvalst?m ir j?izpilda, lai t?s var?tu balst?ties uz taj? paredz?to noteikumu par atk?p?m. Apspriešan?s ar PVN komiteju ir priekšnoteikums jebkura ar šo normu pamatota pas?kuma ieviešanai. Ja iz??mums no atskait?šanas sist?mas nav noteikts atbilstoši šim nosac?jumam, tad valsts nodok?u iest?des nevar piem?rot t?du iz??mumu, kas nelabv?l?gi ietekm? nodok?u maks?t?jus (6).

13. Otrk?rt, Sest?s direkt?vas 17. panta 7. punkts ?auj dal?bvalst?m izsl?gt preces no atskait?šanas sist?mas "ciklisku saimniecisku iemeslu d??" jeb, citiem v?rdiem sakot, ieviest pagaidu pas?kumus, kas paredz?ti, lai nov?rstu ?stermi?a ekonomisk? st?vok?a [sekas] konkr?t? br?d?. T?d?? š?du pas?kumu piem?rošanai ir j?b?t ierobežotai laik?, un tiem p?c b?t?bas nevar b?t struktur?ls raksturs. No min?t? izriet, ka 17. panta 7. punkts ne?auj dal?bvalstij ieviest pas?kumus, ar ko uz prec?m neattiecina PVN atskait?šanas sist?mu, kuros nav ietverta nor?de par šo pas?kumu ierobežojumu laik? un/vai kas ietilpst pas?kumu kopum?, ar kuriem veic struktur?lus piel?gojumus, lai samazin?tu budžeta defic?tu un ?autu atmaks?t valsts par?du (7).

Attiec?g?s valsts ties?bu normas

14. Šaj? liet? apstr?d?t?s normas ir ietvertas 1972. gada 26. oktobra *Decreto del Presidente della Repubblica* [Valsts prezidenta dekr?ts] Nr. 633 19.a?1. pant? (turpm?k tekst? – "Dekr?ts 633/1972").

15. Atbilstoši š? panta 1. punkta c) apakšpunktam, atk?pjoties no visp?r?j? noteikuma par priekšnodok?a atskait?šanu no maks?jam? nodok?a, PVN par t?du dažu meh?nisko transportl?dzek?u veidu ieg?di vai ieviešanu, kuri nav paredz?ti sabiedriskai izmantošanai un neietilpst nodok?u maks?t?ja uz??m?jdarb?b? (8), princip? nedod atskait?šanas ties?bas, iz?emot, ja tas attiecas uz a?entiem vai tirdzniec?bas p?rst?vjiem, lai gan l?dz 1983. gadam var?ja veikt atskait?jumu 50 % apjom?. No 2001. gada 1. janv?ra (9) atkal var veikt atskait?jumus 10 % apjom? no priekšnodok?a attiec?b? uz transportl?dzek?iem, kas ieg?d?ti, pamatojoties uz izpirkuma nomas (l?zinga) l?gumiem, un 50 % apjom? attiec?b? uz transportl?dzek?iem, kuri apr?koti ar motoriem, kas nav iekšdedzes dzin?ji (10). Tiesas s?d? It?lijas vald?ba pazi?oja, ka ar 2006. gada 1. janv?ri 10 % atskait?šanas ties?bas ir palielin?tas l?dz 15 %.

16. Atbilstoši 1. punkta d) apakšpunktam PVN par jebk?diem transportl?dzek?iem paredz?tas degvielas vai sm?rvielu ieg?di vai ieviešanu var atskait?t tikai t?d? apjom?, k?d? tiek veikts PVN atskait?jums par attiec?go transportl?dzek?u ieg?di vai ieviešanu.

17. Pašreiz?jais 19.a?1. pants (t?pat k? jaunais 19. panta teksts) tika iek?auts Dekr?ta

633/1972 s?kotn?j? tekst? 1979. gad?, p?c Sest?s direkt?vas sp?k? st?šan?s It?lij? (11). Kopš t? br?ža tas ir vair?kk?rt groz?ts un t? darb?bas termi?š (kas s?kotn?ji bija l?dz 1983. gada 31. decembrim) ir pagarin?ts daudzas reizes – atbilstoši Komisijas sniegtaj?m zi??m 24 reizes, – k? rezult?t? tas v?l joproj?m ir sp?k?.

18. No Tiesai sniegtajiem argumentiem un iesniegtajiem dokumentiem izriet, ka par attiec?go pas?kumu vair?kk?rt ir notikušas apspriešan?s ar PVN komiteju. Tiesas s?d? turkl?t tika nor?d?ts, ka Komisija 2005. gada 12. oktobr? – p?c visu rakstveida apsv?rumu iesniegšanas šaj? liet? – ir nol?musi nos?t?t It?lijai br?din?juma v?stuli atbilstoši EKL 226. pantam un šaj? sakar? It?lija uzs?ka procesu, lai sa?emtu Padomes at?auju saska?? ar Sest?s direkt?vas 27. pantu.

L?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu

19. *Stradasfalti Srl* (turpm?k tekst? – “*Stradasfalti*”) ir sabiedr?ba, kas darbojas ce?ub?ves nozar?. T? ir ieg?d?jusies autotransporta l?dzek?us (dr?z?k “personiskai” lietošanai, nevis “uz??m?jdarb?bas” ?stenošanai), lai nodrošin?tu darbinieku p?rvietošanas starp darba norises viet?m un birojiem, lai apmekl?tu daž?das administrat?v?s iest?des, k? ar? izmantotu to k? darbinieku “papildatviegl?jumus”.

20. *Stradasfalti* iebilst pret priekšnodok?a atskait?šanas ties?bu ierobežojumiem attiec?b? uz šiem transportl?dzek?iem un to vajadz?b?m ieg?d?to degvielu. T?d?? šis uz??mums 2004. gad? nol?ma piepras?t min?t? PVN atmaksu par 2000., 2001., 2002., 2003. un 2004. gadu, kura kop?j? summa ir EUR 31 337,21.

21. 2004. gada 15. j?lij? viet?j? nodok?u iest?de šos piepras?jumus noraid?ja. *Stradasfalti* šo l?mumu apstr?d?ja iesniedz?jties?.

22. ?emot v?r? iesniegtos argumentus, kuros *Stradasfalti* apgalvo, ka apstr?d?t?s ties?bu normas neatbilst Sestajai direkt?vai un nodok?u iest?de apstr?d to, ka dal?bvalsts var pieš?irt iz??mumus prec?m, kas neietilpst nodok?u maks?t?ja uz??m?jdarb?b?, k? ar? Tiesas spriedumu liet? *Metropol*, valsts tiesa l?dza sniegt prejudici?lu nol?mumu par š?diem jaut?jumiem:

“1. Vai 17. panta 7. punkta pirmais teikums Padomes 1977. gada 17. maija Sestaj? direkt?v? 77/388/EEK, iev?rojot š? panta 2. punktu, ir interpret?jams t?d?j?di, ka:

a) min?tais pants nepie?auj, ka dal?bvalsts pazi?ojums par t?das valsts ties?bu normas pie?emšanu k? Valsts prezidenta dekr?ta Nr. 633/72 šobr?d sp?k? esoš? 19.a panta 1. punkta c) un d) apakšpunkts, kura iedarb?ba v?l?k pagarin?ta, kas ierobežo PVN atskait?šanas ties?bas attiec?b? uz pre?u izmantošanu un apkopi atbilstoši 17. panta 2. punktam, tiek uzskat?ts par “apspriešanas ar PVN komiteju”, ko paredz š?s direkt?vas 29. pants, ja PVN komiteja ir tikai pie??musi zin?šanai [min?to] normu;

b) šis pats pants nepie?auj ar?, ka ikviens ierobežojums PVN atskait?šanas ties?b?m saist?b? ar a) punkt? min?to pre?u pirkumu, izmantošanu un apkopi, kas pie?emts pirms apspriešan?s ar PVN komiteju un ir saglab?ts sp?k?, pamatojoties uz vair?kiem ties?bu aktiem, ar kuriem pagarin?ta t? darb?ba un kuri sec?gi pie?emti vair?k nek? 25 gadu garum?, tiek uzskat?ts par pas?kumu, kas ietilpst t?s piem?rošanas jom?;

c) ja atbilde uz pirmo jautājumu b) punktu ir apstiprināša, – vai Tiesa varētu norādīt kritērijus, kas ļautu noteikt iespējamo maksimālo laika posmu, kādā var šādi Sestās direktivas 17. panta 7. punkta minēto ciklisko saimniecisko iemeslu dēļ pagarināt spēkā esamību; vai arī – vai Tiesa varētu precizēt, vai tas, ka netiek ievērots atkāpju pagaidu raksturs (tās laika gaitā tiek pagarinātas), piešķir nodokļa maksātājam atskaitīšanas tiesības?

2. Ja nav izpildīti iepriekš minētajai 17. panta 7. punkta paredzētajai procedūrai izvirzītie nosacījumi, – vai Sestās direktivas 17. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesību aktu, ko dalībvalsts pieņemusi, vai administratīvā praksī, ko tā veikusi pēc Sestās direktivas stāšanās spēkā (Itālijā – 1979. gada 1. janvārī), kas objektīvi un bez termiņa ierobežojumiem var ierobežot PVN atskaitījumu attiecībā uz atsevišķu mehānisko transportlīdzekļu iegādi, izmantošanu un apkopi?”

23. *Stradasfatti*, Itālijas valdība un Komisija ir iesniegušas rakstveida apsvērumus, kas tika izklāstīti arī kā mutiski argumenti tiesas sēdē 2006. gada 6. aprīlī.

Veertojums

Par pieņemumu

24. Itālijas valdība apgalvo, ka pirmo jautājuma b) punkts un otrais jautājums nav attiecināmi uz strīdu, kurš tiek izskatīts pamata prāvā, jo tajos ir norādīts uz citiem normatīvajiem aktiem, nevis tiem, kas bija spēkā tajā laikā posmā (2000.–2004. gadā), par kuru *Stradasfatti* lūdz priekšnodokļa atmaksu, un ka pirmo jautājuma c) punkta pirmā daļa ir hipotētiska, jo tajā ir pieņemts, ka atbilde uz pirmo jautājuma b) punktu būs apstiprināša.

25. Itālijas valdība uzskata, ka, ņemot vērā Tiesas spriedumu lietā *Längst* (12), šie jautājumi nav pieņemami, jo Tiesa var atteikties lemt par jautājumu, kuru ir uzdevusi valsts tiesa, ja lūgtajai interpretācijai nav nekāda sakara ar pamata lietas faktiem vai tās priekšmetu, vai ja apskatāmā problēma ir hipotētiska.

26. Iebildums attiecībā uz pirmo jautājuma b) punkta pieņemumu ir pamatots ar Itālijas apgalvojumu, ka, lai gan iepriekšjos gados tiesību akta normas, kas ietver attiecīgo pasākumu, varēja ieviest vai atkārtoti ieviest pirms apspriešanās ar PVN komiteju, kopš 1999. gada (un tādējādi arī normas, kas ir attiecināmas uz laika posmu no 2000. līdz 2004. gadam) visi grozījumi vai [termiņu] pagarinājumi ir pieņemti pēc apspriešanās ar šo komiteju.

27. Tomēr vēlos piebilst, ka jautājums ir formulēts vispārīgi. Iesniegtajā lūgumā nav norādīts ne uz konkrētu laika posmu, ne arī uz konkrētu apspriešanos ar PVN komiteju, kas būtu notikusi pirms pasākuma ieviešanas vai pēc tās. Pretī tam *Stradasfatti*, Itālijas valdība un Komisija ir atsaukušās uz dažādu apspriešanās un iesniegušās tūdu komitejas sanāksmju protokolus, kuras ir notikušas gan pirms attiecīgā pasākuma ieviešanas, gan pēc tās.

28. Šīet, ir skaidrs, ka jautājums par to, vai Itālija ir izpildījusi prasības par apspriešanos ar PVN komiteju, ir jāizskata, pamatojoties uz konkrētajām darbībām, kas tiek veiktas katrā konkrētajā gadījumā. Tomēr tas ir jautājums par faktiem, un tādēļ par to var lemt tikai valsts tiesa. [Eiropas Kopienų] Tiesa nevar konstatēt faktus saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pat ja šie fakti attiecas uz Kopienų procedūru.

29. Ēmot vēr? min?to, uzskatu, ka ir piln?gi pie?emami, ka iesniedz?jtiesa visp?r?gi l?dz sniegt prejudici?lu nol?mumu, kuru t? [var?tu] Ēemt vēr?, izv?rt?jot š?dus faktus, ko t? noskaidros, vai jau ir noskaidrojusi attiec?b? uz apspriešanos ar PVN komiteju (13).

30. Turkl?t t? k? iesniedz?jtiesai ir j?zina, k?das apspriešan?s ir atz?stamas par atbilstoš?m un k?das n?, tad, manupr?t, Tiesa likum?gi var Ēemt vēr? daž?d?s situ?cijas, kas ir raksturotas iesniegtajos dokumentos, vienlaic?gi atturoties no t?du konkr?tu faktu konstat?šanas, kas noteiktu pamatpr?vas izn?kumu, pamatojoties uz min?tajiem dokumentiem.

31. Ar? pirm? jaut?juma b) punktu nevar noraid?t k? nepie?emamu tikai t?d??, ka taj? ir nor?d?ts uz “vair?kiem ties?bu aktiem, ar kuriem pagarin?ta t? [ierobežojuma] darb?ba un kuri sec?gi pie?emti vair?k nek? 25 gadu garum?”, jo pamatpr?v? apl?kojamais atskait?jums attiecas uz ?s?ku laika posmu.

32. Neskatoties uz to, vai pras?bas par apspriešanos ir izpild?tas vai n?, min?t? “sec?g? pie?emšana” var b?t atbilst?ga, izv?rt?jot, vai ir izpild?ta Sest?s direkt?vas 17. panta 7. punkta pras?ba, ka jebkuram iz??mumam no atskait?šanas sist?mas ir j?b?t pamatotam ar “cikliskiem saimnieciskiem iemesliem”.

33. T?d?j?di, ja pirm? jaut?juma b) punkts ir pie?emams – un, manupr?t, t? ir – tad l?l?l?as vald?bas iebildumam, ka pirm? jaut?juma c) punkts ir hipot?tisks, nav pamata.

34. Attiec?b? uz otr? jaut?juma pie?emam?bu l?l?l?as iebildums ir pamatots ar argumentu, ka laika posm? p?c 1999. gada apstr?d?to pas?kumu sp?k? esam?ba nebija “bez termi?a ierobežojumiem”, bet gan ik gadu tika pagarin?ta, gaidot, kad tiks pie?emta direkt?va par noteikumiem atskait?šanas ties?bu ?stenošanai. T?d?? l?l?l?a uzskata, ka jaut?jums neattiecas uz str?du pamata pr?v?.

35. 1998. gad? Komisija patieš?m iesniedza projektu Padomes direkt?vai, ar ko groza Direkt?vu 77/388/EEK attiec?b? uz noteikumiem, kas reglament? pievienot?s v?rt?bas nodok?a atskait?šanas ties?bu ?stenošanu (14). Nesen šis projekts tika atsaukts (15), ac?mredzot t?p?c, ka netika pan?kta vienošan?s Padom?. Ar š? projekta 1. panta 2. punktu Sestaj? direkt?v? tiktu iek?auts 17.a pants, kas, cita starp? attiektos uz PVN atskait?šanu par “izdevumiem, kas saist?ti ar vieglaj?m automaš?n?m, kas netiek izmantotas vien?gi uz??m?jdarb?bas vajadz?b?m”, un kuriem dal?bvalstis var?tu noteikt maksim?lo apm?ru, kas atbilstu vismaz 50 % no attiec?g? nodok?a. Š? atsauce uz min?to projektu patieš?m ar? ir iek?auta PVN komitejas protokolos, kurus ir iesniegusi l?l?l?as vald?ba.

36. Tom?r, Ēmot vēr? apst?k?us, saist?b? ar kuriem ir iesniegts l?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu, es uzskatu, ka otrais jaut?jums nav j?uztver sašaurin?ti tikai attiec?b? uz situ?cij?m, kur?s pas?kuma sp?k? esam?ba nav atkar?ga no termi?a ierobežojuma, bet gan attiec?b? uz vis?m situ?cij?m, kur?s sp?k? esam?ba ir tikt?l pagarin?ta, ka non?k pretrun? ar pras?bu, ka atk?pes nosaka “ciklisku saimniecisku iemeslu d??”.

37. T?d??, manupr?t, nav pamata secin?jumam, ka k?ds no iesniegtajiem jaut?jumiem ir nepie?emams.

38. Atbildot uz šiem jaut?jumiem, v?los izmantot pieeju, kas ir l?dz?ga Komisijas ierosin?tajai pieejai. T?d?? vispirms apl?košu procesu?l?s pras?bas, kas j?izpilda, lai b?tu sp?k? atk?pe atbilstoši Sest?s direkt?vas 17. panta 7. punktam (pirm? jaut?juma a) punkts un da??ji pirm? jaut?juma b) punkts), tad š?das sp?k? esam?bas materi?laj?m pras?b?m (pirm? jaut?juma b) punkta atlikus? da?a un pirm? jaut?juma c) punkta pirm? da?a) un visbeidzot – tiesisk?s sekas,

kas iest?jas, ja nav izpild?ta k?da no min?taj?m pras?b?m (pirm? jaut?juma c) punkta atlikus? da?a un otrs jaut?jums).

Procesu?l?s pras?bas – pirm? jaut?juma a) un b) punkts

39. P?c b?t?bas valsts tiesa v?las uzzin?t, vai “pazi?ojums par pas?kuma ieviešanu” ir uzskat?ms par “apspriešanos” ar PVN komiteju, ja komiteja to tikai “pie?em zin?šanai”, un k?das sekas ir apspriešan?s, kas notiek p?c attiec?g? pas?kuma ieviešanas, ja tai visp?r ir k?das sekas.

40. Zin?m? aspekt? uz pirmo no šiem jaut?jumiem var atbild?t ?oti nep?rprotami.

41. PVN komiteja ir konsultat?va iest?de. Lai gan t? var pie?emt “pamatnost?dnes”, tai nav pien?kuma to veikt, ja vien attiec?gais jaut?jums neskar visp?r?j?s intereses un dal?bvalstu vair?kums ir paudis kop?ju viedokli (16). Pien?kums apspriesties ar komiteju, ja dal?bvalsts v?las ieviest iz??mumu no atskait?šanas ties?b?m, ir noteikts Sest?s direkt?vas 17. panta 7. punkt?. Savuk?rt nav izvirz?ti nosac?jumi attiec?b? uz apspriešanos izn?kumu. V?l jo vair?k, ja PVN komitejai nav pien?kuma p?c apspriešan?s ie?emt konkr?tu nost?ju (un t?ds pien?kums nepast?v), tad t?da pas?kuma sp?k? esam?bu, ar kuru nosaka atk?pes, nevar apšaub?t t?d??, ka komiteja to ir tikai “pie??musi zin?šanai”.

42. Turkl?t PVN komitejas reglamenta 12. panta 3. punkts it ?paši paredz, ka komiteja “pie?em zin?šanai” apspriešanos, kas dal?bvalstij ir j?veic atbilstoši Sestajai direkt?vai. T?d?j?di pats fakts, ka komiteja t? dara – un no Tiesai iesniegtajiem protokoliem ir redzams, ka t? vair?kk?rt ir pie??musi zin?šanai It?lijas apspriešan?s par apstr?d?to pas?kumu –, nevar rad?t šaubas par š?s apspriešan?s sp?k? esam?bu.

43. Tom?r pirm? jaut?juma a) punkt? ir nor?de uz “pazi?ojumu par [...] valsts ties?bu normas pie?emšanu”. Iesp?jams, to var uztvert t?, ka min?t?s jaut?juma da?as m?r?is ir noskaidrot, vai apspriešanos var uzskat?t par notikušu, ja komiteja tikai pie?em zin?šanai pazi?ojumu par jau ieviestu pas?kumu.

44. Tas savuk?rt rada divus jaunus jaut?jumus: kam ir j?b?t ietvertam “pazi?ojum?”, lai tas tiktu atz?ts par “apspriešanos”, un vai apspriešan?s, kas notiek p?c pas?kuma ieviešanas, ir atz?stama par atbilstošu apspriešanos un vai tai var b?t jebk?da iedarb?ba (jaut?jums, uz kuru ir nor?de pirm? jaut?juma b) punkt?).

45. Attiec?b? uz pirmo no šiem jaut?jumiem es uzskatu, ka Komisijai ir taisn?ba, kad t? apgalvo, ka dal?bvalstij ir j?sniedz komitejai pietiekama inform?cija, lai citas dal?bvalstis un Komisija var?tu paust viedokli par to, vai pas?kums atbilst materi?lajiem krit?rijiem, kas ir noteikti 17. panta 7. punkt?. K? Tiesa ir atzinusi liet? *Metropol*, “apspriešan?s ?auj Komisijai un p?r?j?m dal?bvalst?m kontrol?t, k? dal?bvalsts izmanto iesp?ju atk?pties no visp?r?j?s PVN atskait?šanas sist?mas, it ?paši p?rbaudot, vai attiec?gais valsts pas?kums atbilst nosac?jumam, ka tam j?b?t pie?emtam ciklisku saimniecisku iemeslu d??” (17). Jebk?das zem?kas pras?bas par pazi?ojumu saturu vai apjomu at?emtu šai proced?rai jebk?du noder?bu.

46. Tas, vai attiec?gaj?s apspriešan?s ir sniegta pietiekama inform?cija, ir jaut?jums par faktiem, kas ir j?izv?rt? valsts tiesai. Jebkur? gad?jum? ir j??em v?r? tas, ka vair?ki dokumenti, kurus Tiesai iesniegto apsv?rumu pielikumos ir pievienojusi gan It?lijas vald?ba, gan ar? Komisija, liecina, ka komitej? ir diskut?ts par It?lijas apspriešanos un ka Komisijai ir bijusi iesp?ja izteikt viedokli par attiec?gajiem pas?kumiem.

47. Attiecībā uz otro jautājumu spriedumā lietā *Metropol* ir skaidri noteikts, ka apspriešanās ar PVN komiteju ir “priekšnoteikums”, lai ieviestu pasākumu, ar ko nosaka atkāpes (18).
48. Tomēr Itālijas valdība paaujas uz šādu Tiesas konstatējumu lietā *Sudholz* (19): “Sestās direktīvas 27. panta formulējums neizslēdz iespēju, ka Padomes lēmumu var pieņemt vīlīk. Lēmums nav spēkā neesošs tikai tad, vien, ka tas ir pieņemts pāc pasākuma, ar ko nosaka atkāpes.”
49. Šaj sakarā vīlos uzsvērt, ka 17. panta 7. punkta paredzētā apspriešanās procedūra atšķiras no 27. panta paredzētās atauju procedūras (20). Tādē ir iespējams, ka nevar vai ar nav piemēroti uzskatīt abas minētās procedūras par līdzīgām. Apspriešanās mērķi parasti var sasniegt, ja t notiek pirms rēģbas uzskāšanas, jo tad t var ietekmēt faktiski veiktās darbības. Savukārt ataujas izdošana var padarīt veicamo darbību par spēkā esošu, pat ja atauja ir izdota ar atpakaļejošu spēku.
50. Vīl jo vairāk, pat ja analoģija ir piemērojama, ir jānorāda, ka lietā *Sudholz* Tiesa nav atzinusi, ka atauju atbilstoši 27. pantam var izdot ar atpakaļejošu spēku. Drēzāk gan t nolēma, ka attiecīgā lietā aplēkot atauja, kas izdota pāc attiecīgā pasākuma ieviešanas, nebija spēkā neesoša sakarā ar laiku, kad t bija izdota, bet š atauja varēja padarīt pasākumu par likumgu tikai sēkot no tās izdošanas dienas.
51. Turklāt citēts, uz kuru ir atsaukusies Itālijas valdība, drēzāk attiecas uz brēdi, kad ir izdota Padomes atauja, nevis uz pieteikuma iesniegšanu tās saēmšanai, kas, protams, ir jāveic pirms pasākuma ieviešanas, ar kuru nosaka atkāpes. Tiesa ir noteikusi, ka “27. panta ir noteikti vairēki procedūras posmi, kuru rezultēts ir Padomes lēmuma pieēmšana, un it ēpaši ir prasēts, lai attiecīgā dalēbvalsts informētu [(21)] Komisiju par vīlmi ieviest pasākumu, ar ko nosaka atkāpes, bet nav noteikts termiēš saistēb ar dienu, kad Padome var pieņemt lēmumu” (22).
52. Tādē pāc analoģijas bētu atbilstoši uzskatīt apspriešanās uzskāšanu atbilstoši 17. panta 7. punktam par līdzvērtēgu ataujas pieteikumam atbilstoši 27. pantam; tādējēdi ēai procedūrai ir jānotiek pirms attiecīgā pasākuma ieviešanas. Ja PVN komiteja vispēr iēem kēdu nostēju, tad to var veikt pāc attiecīgā pasākuma ieviešanas, neietekmējot t spēkā esamēbu procesuēlu iemeslu dēē.
53. Tēpat Komisija apgalvo, ka ciklisko prasēbu bētēba parasti nozēmē, ka ir jārēkojas ētri, bet PVN komitejas sanēksmes notiek salēdzinoēi reti. Tādē atkāpi var nēkties ieviest pirms tās apspriešanas komitejē.
54. Tomēr neuzskatu, ka nepiecieēamēba piemērot atseviēēm precēm izēēmumus no atskaitēšanas sistēmas var bēt tik steidzama, lai neēautu vismaz uzēkt apsprieēanos procedūru, paziēojot PVN komitejai dalēbvalsts nodomu. Jebkurē gadējumē Komitejas reglaments paredz (23), ka tai principē ir jāsanēk ēetras reizes gadē, un tiesas sēdē Komisija piekrita, ka steidzamos gadējumos (vismaz teorētiski) ir iespējams sasaukt komitejas ērkērtas sēdes.
55. Tēpat neēiet, ka ēaj lietē bētu minēts tas, ka Itālija jebkad ir pieēēmusi kēdu attiecēgu normatēvo aktu laika posmē no brēēa, kad uzēktas apsprieēšanās ar PVN komiteju, līdz brēdim, kad minētē komiteja ir varējusi ēo jautējumu apspriest; vai tas, ka tai jebkad ir nēcies steidzami rēkoties pirms komitejas sēdes.
56. Ja pirms attiecīgā pasākuma ieviešanas ir jāapspriēžas ar PVN komiteju, tad vai pastēv kēdi apstēkēi, kuros apsprieēšanās pāc pasākuma ieviešanas tomēr var radēt konkrētas sekas?

57. Valsts tiesa pirm? jaut?juma b) punkt? atsaucas uz ierobežojumu, kas ir ieviests pirms apspriešan?s ar komiteju. *Stradasfalti* apgalvo, ka, lai gan apstr?d?tais pas?kums pirmo reizi tika ieviests 1979. gad?, pirm? apspriešan?s ar komiteju notika tikai 1981. gad?. It?lija nor?da, ka kopš t? laika pas?kums vair?kk?rt tika ieviests atk?rtoti.

58. Manup?t, ir skaidrs, ka, pat ja apspriešan?s ir priekšnoteikums, kas, pamatojoties uz 17. panta 7. punktu, ir j?izpilda pirms jebkura pas?kuma ieviešanas, tad š? priekšnoteikuma neizpilde atseviš?? gad?jum? nevar uz visiem laikiem aizliegt t?da paša vai l?dz?ga noteikuma pie?emšanu p?c pien?c?gas apspriešan?s.

59. T?d?? uzskatu, ka katrs normat?vais akts ir j?apl?ko atseviš?i (neskatoties uz to, vai pas?kums ir ieviests vai atk?rtoti ieviests, t? sp?k? esam?ba ir pagarin?ta vai pas?kums ir groz?ts) un ir j?nosaka, a) vai pirms t? pie?emšanas ir notikušas apspriešan?s ar PVN komiteju un b) vai tad, kad notika š?s apspriešan?s, cit?m dal?bvalst?m un Komisijai ir sniegta pietiekama inform?cija par š? pas?kuma ?pašo saturu, lai t?m var?tu rasties viedoklis par to, vai šis pas?kums atbilst 17. panta 7. punkt? noteiktajiem materi?lajiem krit?rijiem.

60. Pamatojoties uz to, valsts tiesa var?s noteikt, kurš no daž?dajiem normat?vajiem aktiem, kuros ir paredz?ts apstr?d?tais pas?kums ar v?l?kajiem groz?jumiem, atbilst 17. panta 7. punkt? paredz?taj?m procesu?laj?m pras?b?m un kurš neatbilst.

61. T?d??, p?c maniem uzskatiem, dal?bvalsts apspriešan?s ar PVN komiteju ir priekšnoteikums, kas ir j?izpilda pirms katra (sec?g?) normat?v? akta pie?emšanas, kurš ietver iz??mumu no atskait?šanas ties?b?m atbilstoši Sest?s direkt?vas 17. panta 7. punktam. Apspriešan?s ir j?sniedz cit?m dal?bvalst?m un Komisijai pietiekama inform?cija par iz??muma specifisko saturu, lai t?m var?tu rasties viedoklis par to, vai šis iz??mums atbilst 17. panta 7. punkt? noteiktajiem materi?lajiem krit?rijiem.

Materi?ls pras?bas – pirm? jaut?juma b) un c) punkts

62. P?c b?t?bas valsts tiesa v?las uzzin?t, vai pas?kumu, kas ir bijis sp?k? 25 gadus, var attaisnot, pamatojoties uz Sest?s direkt?vas 17. panta 7. punktu, un, ja n?, tad k?d? laika posm? pas?kumu, ar ko nosaka atk?pes, var likum?gi pagarin?t ciklisku saimniecisku iemeslu d??.

63. No lietas *Metropol* (24) – un ar? no ties?bu normas formul?juma – ir skaidrs, ka ar Sest?s direkt?vas 17. panta 7. punktu ir at?auti tikai pagaidu pas?kumi, kas atbilst pagaidu (cikliskam) ekonomiskajam st?voklim (25).

64. Turkl?t man liekas ?oti sarežž?ti – vai pat neiesp?jami – uzskat?t pas?kumu, kas ir piem?rots 25 gadus, par “pagaidu” vai ar? ekonomisko st?vokli, kas past?v 25 gadus, par pagaidu, ?slaic?gu vai ciklisku. Divdesmit pieci gadi ir vair?k nek? puse no Eiropas (Ekonomikas) kopienas past?v?šanas laika un faktiski tas ir viss laika posms, kur? It?lij? ir sp?k? Sest? direkt?va.

65. Tom?r It?lijas vald?ba m??ina saist?t Tiesas v?rt?jumu [tikai] ar piecu gadu laika posmu no 2000. gada l?dz 2004. gadam.

66. Nevaru piekrist tam, ka pas?kumam, kurš tiek pamatots ar “cikliskiem saimnieciskiem iemesliem”, sp?k? esam?bu nosaka, ?emot v?r? vien?gi to laika posmu, kas atbilst t? piem?rošanai attiec?b? uz faktiem valsts ties? izskat?maj? pr?v?. Nov?rt?jot pas?kuma likum?bu, ir ac?mredzami j??em v?r? ar? kop?jais laiks, kur? pas?kums paliek sp?k?. Uzskatu, ka ar? 20 vai 25 gadu ilg? laika posms nep?rprotami ir par garu, lai atbilstu šim krit?rijam.

67. Situ?cija, protams, b?tu cit?d?ka, ja tiktu ieviesti vair?ki sec?gi pas?kumi, un katrs

pasākums savā veidā atbilstu dažādiem cikliskiem ekonomiskajiem apstākļiem. Ēmot vērā faktu, ka šajā lietā aplūkojamais pasākums kopš tā sākotnējās ieviešanas 1979. gadā ir dažādos veidos atjaunots, valsts tiesai ir jāpārliedz, ka šajā gadījumā tā nav noticis. Tas ir jānoskaidro par faktiem, kas ir jāizlemj šai [valsts] tiesai, bet [Eiropas Kopienai] Tiesa tomēr var sniegt zināmus norādījumus.

68. Pirmkārt, šī lietā, ka apstrīdētais pasākums ir tikai nedaudz grozīts. Tiesa ir informēta tikai par dažādu atskaitīšanas tiesību pastāvīgu atsevišķos laika posmos – 50 % laikā no 1979. līdz 1983. gadam, 10 % no 2001. līdz 2005. gadam (50 % attiecībā uz konkrētu transportlīdzekļu kategoriju) un pašlaik, kopš 2006. gada sākuma – 15 %. Šī lietā, ka nav pastāvīgas nekādas atskaitīšanas tiesības 18 gadu laika posmā no 1983. līdz 2000. gadam, ieskaitot. Tādējādi tā PVN daļa, ko varēja vai nevarēja atskaitīt, laiku pa laikam svārstījās, bet pasākuma būtība – izņēmums no atskaitīšanas – palika nemainīga un nepārtraukta kopš tā sākotnējās ieviešanas.

69. Otrkārt, lai gan teorētiski var iedomāties secīgus šķēršļus ekonomiskos stāvokļus, kur katram no tiem ir jānosaka ierobežojumi dažādā procentuālā apjomā attiecībā uz tiesībām atskaitīt PVN priekšnodokli par mehāniskajiem transportlīdzekļiem, tomēr šajā lietā nav apgalvots, ka būtu pastāvīgi šādi secīgi ekonomiskie stāvokļi.

70. Tādēļ var secināt, ka, ja vien nodokļu iestādes neiesniegs valsts tiesai pārliedzinošus pierādījumus, kas apstiprinātu pretējo, apstrīdētajam pasākumam nav pagaidu rakstura un tas arī nav pamatots ar pagaidu vai šķēršļiem cikliskiem saimnieciskiem iemesliem, un tādējādi tas nevar atbilst Sestās direktivas 17. panta 7. punktā izvirzītajām materiālajām prasībām.

71. Iesniedzējtiesa lūdz arī sniegt norādījumus par maksimālo laika posmu, uz kuru var pagarināt izņēmumu no atskaitīšanas, kurš ir pieņemts, pamatojoties uz minēto normu.

72. Lai gan 20 vai 25 gadu laika posms nepārprotami liekas par ilgu, nedomāju, ka ir saprātīgi (vai iespējami) piedāvāt kuru precīzu termiņu. Atbilstošais kritērijs drēzāk ir saistīts ar tās ekonomiskā stāvokļa raksturu, kas rada nepieciešamību noteikt izņēmumu no atskaitīšanas, nevis ar laiku, kurā šis stāvoklis ilgst. (Pats izņēmums, protams, nevar būt pamatots ilgāku laiku, nekā pastāv apstākļi, kuru dēļ tas bijis vajadzīgs.)

73. *Stradasfalti* atsaucas uz Komisijas apgalvojumu lietā *Metropol*, ka jānoskaidro ir tikai par "laika posmiem, kuri rada būtisku novirzi no parastā ekonomiskā cikla" (26), un enerģētiskā Hālhuda [Geelhoed] viedokli tajā pašā lietā, ka "prasība par "cikliskiem saimnieciskajiem iemesliem" nozīmē to, ka fiskālā pasākuma mērķim jābūt vērīstam uz to, lai mazinātu cikliskās svārstības. Pasākums ir daļa no dabīgā ekonomiskās politikas. Šajā sakarā es runāju par ekonomisko politiku kā par zināmu ietekmi uz tādām makroekonomikas rādītājiem kā ražošanas apjoms, patēriņš un importa/eksporta apjomi, izmantojot valsts budžetu, un "stermi", kas bieži nav ilgāks par vienu vai diviem gadiem" (27).

74. Abi minētie skaidrojumi, manuprāt, ir piemēroti un noderīgi komentārs spriedumā sniegtajam Tiesas apgalvojumam, ka 17. panta 7. punkts "aizliedz baltstij ieviest pagaidu pasākumus, lai risinātu pagaidu ekonomisko stāvokli attiecīgajā brīdī. Tādēļ šajā normā minēto pasākumu piemērošanai ir jābūt ierobežotai laikā, un tiem jābūt pamatotiem nevar būt strukturāls raksturs" (28). Valsts tiesa var izmantot minētos kritērijus, novērtējot, vai pasākums atbilst 17. panta 7. punktā izvirzītajām materiālajām prasībām, pat ja nevar noteikt konkrētu termiņu, kas šajā sakarā ir "pagaidu" [pasākums].

75. Jāpiebilst, ka zināmas vispārējās tendences svārstības ekonomikā ir parasta parādība. Uzskatu, ka ar 17. panta 7. punktu likumdevējs nav domājis, ka šā parastā parādība var dot

dalībvalstij tiesības atņemt maksājumu pieširtajam tiesbūm atskaitīt priekšnodokli atbilstoši Sestās direktivas 17. panta 2. punktam. Drīzāk gan 17. panta 7. punktam – kas tomēr ir interpretējams šauri (29) – ir jāattiecas uz daudz lielākam vai būtiskākam novirzēm no vispārējām tendencēm, tādām novirzēm, kas likumāgi mudinātu ieviest pasākumus, lai novērstu ekonomiskā cikla saasināšanos.

76. Tādēļ es uzskatu, ka Sestās direktivas 17. panta 7. punkts ir interpretējams tādā veidā, ka tas ļauj ieviest tikai pagaidu pasākumus, kas atbilst plaicīgiem ekonomiskiem apstākļiem. Pasākumu, kas paliek spēkā ilgāku laika posmu, nekā pastāv šādi apstākļi, un kas netiek būtiski grozīts atbilstoši ekonomiskā stāvokļa izmaiņām, nevar atļaut saskaņā ar minēto normu.

Prasību neizpildes tiesiskās sekas – pirmā jautājuma c) punkts un otrais jautājums

77. Valsts tiesa jautā, vai tad, ja nav ērīms vērēt, ka izņēmumam no atskaitēšanas tiesbūm, pamatojoties uz Sestās direktivas 17. panta 7. punktu, jābūt ar pagaidu raksturu, nodokļu maksājumiem var rasties atskaitēšanas tiesības un vai 17. panta 2. punkts pieļauj [šāda] izņēmuma piemērošanu.

78. Ir skaidrs, ka, ja valsts pasākums, kas attiecas uz atsevišķām precēm paredz izņēmumu no tiesbūm atskaitīt PVN priekšnodokli, nav ērīms atbilstoši Sestās direktivas prasībām, tad šajā pasākumā ietilpstošos noteikumus nevar piemērot. Kādi noteikumi tad ir jāpiemēro to vietā?

79. Sestā direktīvā, tāpat kā visas saskaņošanas direktīvās, prasa, lai dalībvalstis ievieš konkrētas normas, bet pati nav tieši piemērojama. Tomēr Tiesa ir pastāvīgi atzinusi, ka personas var atsaukties uz direktivas normām, kas ir formulētas skaidri, precīzi un bez nosacījumiem. Konkrēti ir atzīts, ka 17. panta 1. un 2. punkta noteikumi, kas paredz atskaitēšanas tiesības, dod individuāliem tiesībām, uz kurām viņi var atsaukties valsts tiesā (30).

80. Turklāt nodokļu maksātājs, “kas taksācijas periodā aizpildījis savu PVN deklarāciju, izmantojot metodi, kas paredzēta valsts tiesību aktos, kuri iekšējās tiesbūmas transponē Sesto direktīvu, var pārritināt savu PVN parādu atbilstoši metodei, ko Tiesa atzinusi par saderīgu ar Kopienas tiesbūmu, ievērojot nosacījumu, kas paredzēti valsts tiesbūmas un kuriem jāatbilst līdzīgām un efektīvātes principiem” (31) – “tas ir, tie nevar būt mazāk labvēlīgi par nosacījumiem attiecībā uz līdzīgiem atmaksāšanas līgumiem saskaņā ar iekšējo tiesību noteikumiem un tie nevar būt tā izveidoti, ka praktiski padara neiespējamu Kopienas tiesiskajā kārtībā [Kopienas tiesību sistēmā] garantēto tiesību izmantošanu” (32).

81. Tātad, ja valsts pasākums, ar ko atsevišķas preces izslēdz no atskaitēšanas sistēmas, nav ieviests likumāgi, tad nodokļu maksātājs, kuru šis izņēmums skar, var pārritināt PVN parādu atbilstoši 17. panta 2. punktam, kas dod tālītājas atskaitēšanas tiesības.

82. Tomēr 17. panta 2. punkts ietver ierobežojumu – “ja preces un pakalpojumus nodokļa maksātājs izmanto ar nodokli apliekamiem darījumiem”. Ērīms vērēt to, ka šajā lietā ir paši norādīts, ka attiecīgās automašīnas *Stradasfalti* tika izmantoti saviem darbiniekiem kā “papildatvieglājumu”, tad ir jāievēro arī:

– 17. panta 5. punkts, kas nosaka: “Attiecībā uz precēm un pakalpojumiem, ko nodokļa maksātājs izmanto gan 2. un 3. punkta aptvertiem darījumiem, par kuriem pievienotās vērtības nodoklis ir atskaitāms, gan darījumiem, par kuriem pievienotās vērtības nodoklis nav atskaitāms, atskaitāma ir tikai tā pievienotās vērtības nodokļa daļa, kas attiecināma uz pirmā veida darījumiem” (šā norma ir aplūkojama kopā ar 19. pantu, kas paredz šākus noteikumus atskaitāmas daļas aprēķināšanai), un

– 5. panta 6. punkts, kas nosaka: “Ja nodokļa maksātājs savam vai tās personai privtajam vajadzībām lieto preces, kas veido tās uzņēmējdarbības ieguldīto līdzekļu daļu, vai arī šīs preces nodod bez maksas, vai, plašāk, nozīmē, ja tās izmanto citiem mērķiem nekā savas uzņēmējdarbības vajadzībām, tad tādā gadījumā, ja pievienots vērējam nodoklis attiecīgajam precēm vai to sastāvdaļām bijis pilnīgi vai daļēji atskaitāms, šādu lietojumu uzliko par piegādām par atlīdzību. [..]”

83. Tādā tādā lietā kā *Stradasfalti* atskaitēšanas tiesībām jebkurā gadījumā ir jābūt ierobežotām tiktāl, ciktāl attiecīgā transportlīdzekļa (un degviela, ko tajos lieto) tiek izmantoti, lai veiktu ar nodokli apliekamas piegādes. Visi nepieciešamie aprēķini ir jāveic, ievērojot nosacījumus, kas paredzēti valsts tiesībās un kuriem jāatbilst līdzvērtības un efektivitātes principiem.

Iespēja ierobežot sprieduma iedarbību laikā

84. Visbeidzot, Itālijas valdība ir lūgusi Tiesai ierobežot sprieduma iedarbību laikā, ja no sprieduma izriet, ka apstrīdētais valsts pasākums ir atzīstams par spēkā neesošu.

85. Tiesa lietā *Skov* un *Bilka* (33) nesen ir paudusi savu attieksmi pret šādiem lūgumiem:

“Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesas sniegtā Kopienas tiesību normas interpretācija, ņemot vērā EKL 234. pantu uzticēto kompetenci, vajadzības gadījumā izskaidro un precizē šīs normas nozīmi un apjomu, kādā tā ir vai būtu jāsaprot un jāpiemēro no tās spēkā stāšanās brīža. No minētā izriet, ka šo normu, šādi interpretējot, pati tiesa var piemērot un tai ir jāpiemēro tiesiskām attiecībām, kas radās un tika nodibinātas pirms lūguma sniegt interpretāciju, ja turklāt nosacījumi tādā strīdā, kas attiecas uz šā noteikuma piemērošanu, izskatīšanai kompetentās tiesās ir izpildīti [..].

Tiesa tikai izņēmuma kārtā, piemērojot Kopienas tiesiskajai kartībai [Kopienas tiesību sistēmai] raksturīgo vispārīgo tiesiskās drošības principu, var ierobežot iespēju visām ieinteresētajām pusēm [personām] atsaukties uz noteikumu, kuru tā ir interpretējusi, lai apšaubītu pamatojoties uz labu ticību nodibinātās tiesiskās attiecības. Lai varētu pieņemt lēmumu par šādu ierobežojumu, ir jāievēro divi pamata nosacījumi, proti, labas ticības esamība ieinteresēto personu vidē un nopietnu [būtisku] traucējumu rašanās risks [..]” (34).

86. Lai izpildītu Itālijas valdības lūgumu, vispirms ir jāizpilda kritērijs par “labu ticību”. Tas skaidrāk ir izteikts lietā *Bidar* (35) – minētais kritērijs nozīmē, ka pastāv “liels skaits tiesisko attiecību, kas labā ticībā nodibinātas, pamatojoties uz regulējumu, kurš atzīts par spēkā esošu, [..] [kad] izrādās, ka privtpersonas un valsts iestādes bija iesaistītas rīcībā, kas neatbilda Kopienas tiesiskajam regulējumam sakarā ar objektīvu un būtisku nenoteiktību attiecībā uz Kopienas tiesību normu piemērošanu; šo nenoteiktību varēja veicināt tāda pati rīcība no citu dalībvalstu vai Komisijas puses”.

87. Atzīstot, ka šaubas, vai “objektīva un būtiska nenoteiktība” šajā sakarā ir atbilstošā kārtībā. Vai objektīvas un būtiskas nenoteiktības esamība drīzāk nepārliecina dalībvalstis rīkoties piesardzīgi, nevis ietver pieņēmumu par Kopienas tiesību pareizu interpretāciju?

88. Uzskatu, ka labāk būtu atsaukties uz "objektiem un būtiskiem iemesliem uzskatīt veikto interpretāciju par pareizu", vai pat piemērot līguma kritērijus kā tie, uz kuriem ir atsaukusies Tiesa judikatūrā par valsts atbildību, piemēram, kriteriju attiecībā uz to, vai pārkāpums ir izdarīts ar nodomu vai aiz neuzmanības; vai juridiskā kāda ir attaisnojama vai nē, un vai kādas Kopienu iestādes nostāja varēja veicināt pārkāpumu (36).

89. Gan sprieduma iedarbības ierobežošana laikā, gan valsts atbildības konstatējums ir izņēmumi no parastajiem noteikumiem. Tie rodas sakarā ar izņēmuma situāciju. Tādējādi tie būtu jāatspoguļo kritērijiem, ko lieto, lai noteiktu, vai šādi izņēmumi ir atbilstoši. Turklāt, tādēļ kā abi jēdzieni attiecas uz situācijām, kas atbilst daļēbvalstu galējai "labai" un galējai "sliktai" rēķinā, tad, pēc maniem uzskatiem, var būt atbilstīgi piemērot zināmas paralēles, formulējot daļēbvalstu rēķinā vērēšanas kritērijus.

90. Lai nu kā, manuprāt, situācija šajā lietā nepamato viedokli, ka ir pastāvīgi objekta un būtiska nenoteiktība attiecībā uz to, kā Itālijai vajadzētu rēķoties.

91. Pirmkārt, "ciklisku saimniecisko iemeslu" nepieciešamība un nepieciešamība apspriesties ar PVN komiteju ir skaidri paredzēta Sestās direktīvas 17. panta 7. punkta formulējumā.

92. Otrkārt, Komisija ir iesniegusi PVN komitejas dokumentus, no kuriem var secināt, ka šā komiteja ir vairākkārt norādījusi, ka nepiekrīt attiecīgajam pasākumam, un paskaidrojusi šīs nepieņemšanas iemeslus. Itālijas valdība ir minējusi, ka šā komiteja ir labvēlīgi pieņemusi dažus paziņojumus, kas attiecas vai nu uz apņemšanos izbeigt atkāpes, vai uz daļējas atskaitēšanas ieviešanu 2001. gadā. Nav minēts, ka Komisija jebkad būtu apgalvojusi, ka apstrēdātais pasākums atbilst Sestajai direktīvai vai ka citas daļēbvalstis jebkad būtu skaidri apstiprinājušas Itālijas rēķinā šā pasākuma ieviešanu vai atkārtotā ieviešanu.

93. Komisija patiešām neuzskatīja tiesvedību pret Itāliju saistībā ar apstrēdāto pasākumu un atbilstoši EKL 226. pantam, kamēr šajā lietā netika iesniegts līgums sniegt prejudiciālu nolikumu. Tomēr nedomāju, ka tikai atturēšanās no šādas tiesvedības uzsākšanas (ko Tiesa vienmēr ir uzskatījusi par Komisijas diskrecionāro novērtējuma varu (37)) var uzskatīt par PVN komitejas skaidri paustās nepieņemšanas nolikumu. Šī lietā, ka nevienā lietā Tiesa nav atzinusi, ka fakts, ka Komisija neuzskatīja tiesvedību sakarā ar pārkāpumu, būtu pietiekams iemesls, lai pamatotu sprieduma iedarbības ierobežojumu laikā, tadējādi panākot, ka daļēbvalsts labvēlīgi saglabā kādā izpratnē par Kopienas tiesību m. Šādu situāciju var skaidri nošķirt no situācijas, kāda pastāvēja, piemēram, lietā *Legros*, kurā Komisija uzsāka tiesvedību sakarā ar pārkāpumu, bet vēlāk to neturpināja, un tādēļ vietā iesniedza projektu Padomes lēmumam, ar ko apstiprina attiecīgo vietājo nodokli (38), vai lietā *EKW*, kurā Komisija bija Austrijai apgalvojusi, ka attiecīgais nodoklis ir saderīgs ar Kopienas tiesību m (39).

94. Attiecībā uz otru kritēriju – riska esamību, ka attiecīgajai daļēbvalstij var rasties smagas ekonomikas problēmas, – Itālijas valdība apgalvo, ka tiktu riskēts ar 15 miljardiem EUR un nepieciešamība atmaksāt šādu summu valstij būtu ievērojams slogs.

95. Piekrītu, ka, ja šis skaitlis atbilst patiesībai – un pēc maniem aprēķiniem tas ir vienāds ar apmēram 1,5 % no Itālijas iekšzemes kopprodukta 2004. gadā –, tad tas pilnīgi var atbilst minētajam kritērijam.

96. Tomēr tiesas sēdē tika konstatēts, ka Itālija ir ieguvusi šo skaitli, pieņemot, ka katram no diviem miljoniem reģistrēto nodokļu maksātāju katru gadu būs tiesības atskaitēt PVN priekšnodokli EUR 1500 apmērā par transportlīdzekļa iegādi un lietošanu, kā arī tie varēs pieprasīt atskaitījumu veikšanu par iepriekšējo piecu gadu laika posmu.

97. Komisija apšaubā šāda aprēķina ticamību. Ar es par to šaubos. To, ka ir divi miljoni nodokļu maksātāju, ir viegli pārbaudīt, bet Itālija nav iesniegusi nevienu pierādījumu, kas pamatotu tās aprēķinus par attiecīgā priekšnodokļa vidējo apmēru. Daudzi nodokļu maksātāji uzņēmējdarbībā neizmanto transportlīdzekļus. Daudzi citi izmanto vairākus transportlīdzekļus. To lietojums uzņēmējdarbībā droši vien būs ļoti atšķirīgs. Aprēķinot iespējamo pieprasīto summu, ir jāņem vērā Sestās direktivas 5. panta 6. punkts un 17. panta 5. punkts (40). Turklāt tiesas sēdē kļuva skaidrs, ka piecu gadu laika posms, kurā var pieprasīt atskaitēšanu, ir teorētiski pieļaujams maksimālais laiks un attiecas uz tiem nodokļu maksātājiem, kas ir iesnieguši pieprasījumus ar vislielāko rēķināto. Faktiskais laika posms daudzos gadījumos – vai pat vairumā gadījumu – varētu būt daudz īsāks.

98. Neuzskatu, ka, pamatojoties uz skaitļiem, kas labākajā gadījumā nav pamatoti, bet sliktākajā – ir patvaļīgi pieņemti un hipotētiski, Tiesa var atzīt, ka ir izpildīts kritērijs par smagām ekonomikas problēmām.

99. Tādējādi neuzskatu, ka šajā lietā ir iemesls ierobežot sprieduma iedarbību laikā.

100. Tāpēc neapskatīšu pārējās jautājumus, kas arī šūnā tika izvirzīti tiesas sēdē – par brīdi, no kura šādi ierobežojumi ir jāpiemēro, vai par apjomu, kāds var būt izņēmumiem no šiem ierobežojumiem. Tomēr, ja Tiesa uzskatīs, ka ierobežojums ir piemērojams, tad ierosinu nelemt par šiem abiem jautājumiem līdz tiks taisīts spriedums divās lietās, kas pašlaik atrodas izskatīšanā virspalātē, proti, lietā C-475/03 *Banca Popolare di Cremona* un lietā C-292/04 *Meilicke*, kurās šie jautājumi ir sāki apspriesti.

Secinājumi

101. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uzskatu, ka Tiesai uz jautājumiem, kurus līgumā sniegt prejudiciālu nolikumu ir uzdevusi *Commissione Tributaria di Primo Grado di Trento*, ir jāatbild šādi:

1) 17. panta 7. punkta pirmais teikums Padomes Sestajā direktīvā 77/388/EEK neļauj dalībvalstij neattiecināt uz precēm pievienotās vērtības nodokļa atskaitēšanas sistēmu, iepriekš neapspriežoties ar komiteju, kas paredzēta Direktivas 29. pantā. Apspriežoties ar komiteju, dalībvalstij par katru ierosināto tiesību aktu ir jāsniedz citā dalībvalstī un Komisijai pietiekama informācija par izņēmuma specifisko saturu, lai tām varētu rasties viedoklis par to, vai šis izņēmums atbilst 17. panta 7. punktā noteiktajiem materiālajiem kritērijiem;

2) Sestās direktivas 17. panta 7. punkts ļauj ieviest tikai pagaidu pasākumus, kas atbilst īslaicīgiem ekonomiskiem apstākļiem. Pasākumu, kas paliek spēkā ilgāku laika posmu, nekā pastāv šādi apstākļi, un kas netiek būtiski grozīti atbilstoši ekonomiskā stāvokļa izmaiņām, nevar atļaut saskaņā ar minēto normu;

3) ja valsts pasākums, ar ko atsevišķas preces izslēdz no atskaitēšanas sistēmas, nav ieviests likumīgi saskaņā ar 17. panta 7. punktu, tad nodokļu maksātājs, kuru šis izņēmums skar, var pārrēķināt PVN parādu atbilstoši Sestās direktivas 17. panta 2. punktam, kas dod tūlītēju atskaitēšanas tiesības, kas gan ir ierobežotas tiktāl, ciktāl attiecīgās preces tiek izmantotas, lai veiktu ar nodokli apliekamas piegādes. Visi nepieciešamie aprēķini ir jāveic, ievērojot

nosacījums, kas paredz, ti valsts tiesības un kuriem jāatbilst līdzvērības un efektivitātes principiem.

1 – Oriģinālvārda – angļu.

2 – Padomes 1977. gada 17. maija Sestā direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļa sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp., vairākkārt grozīta; turpmāk tekstā – “Sestā direktīva”).

3 – 1. pants Padomes 1978. gada 26. jūnija Devītajā direktīvā 78/583/EEK par dalībvalstu likumu [tiesību aktu] saskaņošanu attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem (OV L 194, 16. lpp.).

4 – Pirms tas no 2004. gada 19. februāra tika grozīts ar Padomes 2004. gada 20. janvāra Direktīvu 2004/7/EK, ar ko groza Direktīvu 77/388/EEK par pievienotās vērtības nodokļa kopējo sistēmu, ciktāl tā attiecas uz izpildes pilnvaru piešķiršanu un atkāpju noteikšanas kārtību (OV L 27, 44. lpp.).

5 – 2002. gada 8. janvāra spriedums lietā C-409/99 (*Recueil*, I-81. lpp.).

6 – Skat. sprieduma 58.–65. punktu.

7 – Skat. sprieduma 66.–68. punktu.

8 – “che non formano oggetto dell'attività propria dell'impresa”. Šis apzīmējums iekļauj transportlīdzekļus, kas tiek lietoti kā jebkuras uzņēmējdarbības palīg līdzekļi, pretēji tiem, kas veido uzņēmējdarbības saturu (piemēram, automašīnu noma).

9 – 2000. gada likuma Nr. 388 30. panta 4. un 5. punkts.

10 – Minētais galvenokārt attiecas uz transportlīdzekļiem ar elektrisko dzinēju.

11 – Ar 1. pantu 1979. gada 31. marta *Decreto del Presidente della Repubblica* (Valsts prezidenta dekrēts) Nr. 24 (turpmāk tekstā – “Dekrēts 24/1979”), kas stājas spēkā 1979. gada 1. aprīlī.

12 – 2005. gada 30. jūnija spriedums lietā C-165/03 (Krājums, I-5637. lpp., 30.–33. punkts, it īpaši 32. punkts).

13 – Līgumā sniegti prejudiciāli nolikumi nav precīzi formulēti, kādi fakti jau ir noskaidroti, – ja tas vispār ir veikts – bet Tiesai iesniegtie lietas materiāli ietver vairākus iepriekš minētos PVN komitejas sanāksmju protokolus.

14 – COM(1998) 377 galīgā redakcija (OV C 219, 16. lpp.).

15 – OV C 64, 3. lpp., skat. 9. lpp.

16 – PVN komitejas reglamenta 4. panta 2. punkts.

17 – Sprieduma 61. punkts.

18 – Sprieduma 63. punkts.

19 – 2004. gada 29. aprīlī spriedums lietā C-17/01 (*Recueil*, I-4243. lpp., 23. punkts).

20 – Skat. šo secinājumu 6. punktu.

21 – Lietojot vārdu “préalable”, sprieduma franču valodas versijā ir vārds skaidrāk pateikts, ka informācija ir jāsniedz pirms pasākuma ieviešanas.

22 – Sprieduma 22. punkts. Skat. arī enerģētiskā nolūka [Geelhoed] pirmos secinājumus minētajā lietā, 39. punkts.

23 – 5. panta 1. punkts.

24 – Itāļi no sprieduma 67. punkta.

25 – Tomēr var apšaubīt, vai jādziens “ciklisku ekonomisku iemeslu dēļ” [“cyclical economic reasons”] angļu valodā izsaka to pašu, ko “raisons conjoncturelles”, “Konjunkturgründen”, “konjunkturmaessige grunde”, “motivi congiunturali”, un “conjuncturele redenen” pārtulkot oficiālās valodās, kurās Sestā direktīvā tika pieņemta 1977. gadā. Jādzienā “ciklisks” var saistīt ar parastu ekonomisko ciklu, bet citās valodās šis jādziens var atbilst pagaidu (un izņēmuma) apstākļu kopumam. Skat. šo secinājumu 75. punktu.

26 – Skat. sprieduma 57. punktu. Tas atbilst koncepcijai, kas ir izteikta formulājumā “raisons conjoncturelles”, un tās ekvivalentam citās valodās par būtisko *novirzi* no parastās ekonomiskās darbības tendencēm. Savukārt tas var nozīmēt, ka vienkāršs jādziens “ciklisks” lietojums Sestās direktīvas angļu valodas versijā ir maldinošs.

27 – Secinājumu 60. punkts. Otrajā un trešajā teikumā minētā “ekonomiskā politika” oriģināltekstā ir “conjunctuurpolitiek”, un “cikliskās svārstības” ir “schommelingen in de conjunctuur”.

28 – Sprieduma 67. punkts.

29 – Skat. 5. zemsvārtas piezīmi minēto spriedumu lietā *Metropol* un *Stadler*, 59. punkts.

30 – Skat., piemēram, 1995. gada 6. jūlija spriedumu lietā C-62/93 *BP Supergaz* (*Recueil*, I-1883. lpp., 36. punkts); 2001. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-150/99 *Stockholm Lindöpark* (*Recueil*, I-493. lpp., 32. punkts).

31 – 2005. gada 6. oktobra spriedums lietā C-291/03 *MyTravel* (Krājums, I-8477. lpp., 18. punkts).

32 – Turpat, 17. punkts.

33 – 2006. gada 10. janvāra spriedums lietā C-402/03 (Krājums, I-199. lpp., 50. un 51. punkts).

34 – Tas ir, risks, ka attiecīgajai dalībvalstij varētu iestāties smagas ekonomiskas sekas (skat. 2005. gada 15. marta spriedumu lietā C-209/03 *Bidar*, Krājums, I-2119. lpp., 69. punkts).

35 – Minēts 34. zemsvārtas piezīmē, 69. punkts.

36 – Skat., piemēram, 1996. gada 5. marta spriedumu apvienotajā lietā C-46/93 un C-48/93 *Brasserie du pêcheur* un *Factortame* (*Recueil*, I-1029. lpp., 56. punkts).

37 – Skat., piemēram, 1989. gada 14. februāra spriedumu lietā 247/87 *Star Fruit*/Komisija (*Recueil*, 291. lpp., 11. punkts).

38 – 1992. gada 16. jūlija spriedums lietā C-163/90 (*Recueil*, I-4625. lpp., 32. punkts).

39 – 2000. gada 9. marta spriedums lietā C-437/97 (*Recueil*, I-1157. lpp., 56. un 58. punkts).

40 – Skat. šo secinājumu 82. punktu.